

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos LII. — Izdan in razposlan dne 22. oktobra 1872.

144.

Dopustno pismo od 14. septembra 1872,

za lokomotivno železnico od Hocena v Neusorge.

M i F r a n c J o ž e f P r v i,
po milosti Božji cesar avstrijski;

apostolski kralj ogerski, kralj češki, dalmatinski, hervaški, slavonski, gališki, vladimirski in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda krakovski, vojvoda lotarinški, saleburški, štirski, koroški, kranjski, bukovinski, gornje-sleški in dolnje-sleški; véliki knez erdeljski; mejni grof moravski; pokneženi grof habsburški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je avstrijska državnoželeznična družba prosila, da bi se ji dopustilo delati in rabiti lokomotivno železnico od Hocena v Neusorge s stikoma na eni strani na Brunov proti Neurode, na drugi strani proti Waldenburgu in s krilom od Novomestsko-Nahodske železnice do primernege mesta južnosevernonemške zvezne železnice, zazdelo Nam se je, z ozirom na občno korist tega podjetja, imenovani železnocestni družbi po postavi o dopuščanji železnice od 14. septembra 1854 (Drž. zak. št. 238), to dopustilo dati tako:

§. 1. Dajemo c. kr. priv. avstrijski družbi državne železnice pravico, narediti in rabiti lokomotivno železnico od Hocena v Neusorge s stikoma na eni strani na Brunov proti Waldenburgu in s krilom od Novomestsko-Nahodske železnice do primernege mesta južnosevernonemške zvezne železnice.

Kar se tiče stikov te železnične črte s pruskimi železnicami, in krétne službe v skupnih menjalnih postajah, to se bodo dotična določila ustanovila v državni pogodbi, katéra se

sklene s kraljevsko prusko vlado, ter bode družba zavezana, podvreči se določilom te državne pogodbe in dolžnostim iz nje za-njo izvirajočim.

§. 2. Cesta sama in nje uredba za vožnjo naj se napravi po črtežih na drobno ustanovljenih, ki jih je trgovinsko ministerstvo potrdilo.

Kar se tiče sestave in predloga tega črteža, in dotičnih uradnih dejanj, brezizimno veže družbo trgovinskega ministerstva ukaz od 4. februarja 1871 (Drž. zak. št. 8).

Posebno se je ob delanji držati tudi zahtevanj, katera pridejo od trgovinskega ministerstva, in zdaj veljavnih občnih stavbenih in policijskih propisov.

Prenaredbe o stvaréh dela samega se prihranjajo odobritvi državne uprave, ako bi se javnemu občilu in trdnemu obstanku železnice ter tudi v izpolnjevanje zakonitih določil kazale potrebne po dovršenem vojaško-tehničnem pregledu in po političnem obhodu ceste, zapovedanem vsled §. 6 železnocestnega dopustnega zakona.

Ako bi se ob delanji z ozirov na ekonomijo ali na krétanje zdelo treba ali da je želeti, naj se železnocestna zaklinjena črta ali na drobno izdelani črteži izpremené, s čimer vendar nij predrugačati cestne gledí (Richtung), določene v §. 1, niti nij dovoljeno, da bi v primeri z odobreno zaklinjeno črto sploh smelo biti kaj bistveno slabéje, kar se tiče léže in gledí, — tedaj je dovolitve v tako izpremembo iskati pri državni upravi.

Spodnje delo železne ceste se utegne utesniti na eno samo koléjo, nego zemljišča naj se ali precej kupi za dve koléji ali naj se vsaj ta pridobitev zagotovi, ako bi je trebalo.

Predori (tunnels) naj se že izprva naredé v svetli širjavi za dve koléji.

Družba je dolžna, kolikor bode na njej, pospešiti, kar bode moči, zemljeknjižni odpis za železnico pridobljenih zemljišč, ter skrbeti, da se kolikor je mogoče hitro pred knjižno ugotovitvijo potrebna trdna izmera zemljišč in končni račun opravi.

Državna uprava ima pravico, da sme spodnje delo za drugo kolejo ter napravo druge koléje po tistih kosovih, koder bi se jej zdelo treba, zahtevati tedaj, ako bode letnega kosmatega dohodka dve leti zaporedoma po več nego po 180.000 gld. v srebru od milje.

Še naj družba že izprvo postaje in koléje tako naredí, da bode mogoče vsak dan 15 vlakom z 70 osmi na vsako stran po raznih črtah hoditi.

Družba se zavezuje, zaradi porabe kolodvorov zdanjih ali že dopuščenih železnic ondi, kjer se nje železnica stika, ter tudi o uredbi krétne službe ondi, kjer je prehajališče sè železnice na železnico, skleniti dogovor z udeleženiimi železnocestnimi upravami ter predložiti ga državni upravi v odobrenje. Troški za potrebna razširjálna dela na tujih kolodvorih zadenó družbo.

Ako ne bi se napravil dogovor o soporabi tujega kolodvora, sme družba sezidati svoj kolodvor, ali dolžna je, stikalno koléjo v tujo železnico napraviti ter prizadejati si konči, da se za vožnjo ljudi upelje vkupna kolodvorna služba. Gledé uvetov takega stika in vkupne kolodvorne službe za vožnjo ljudi udá se družba temu, kar izreče vlada, ako ne bi se napravil domenek o tem z dotično železnico.

Državni upravi se prihranja pravica, ako bi se dogovor ne dognal, določiti uvete o vzajemni uporabi vozov sosednjih tozemskih železnic in o dovodu rudarstvenih in obrtnih železnic v svojo rabo.

§. 3. Družbi je dolžnost, delo dopuščene železnice na glavni črti v šest mesecih, šteječ od tistega dneva, katerega se dá dopustilo, začeti, v treh letih potem vso omrežje dokončati in gotovo železnico izročiti javni vožnji.

§. 4. Družbi se v zvršbo dopuščene železnice daje pravica razsvojitve po zakonitih, semkaj meréčih določilih.

Ista pravica se družbi priteza tudi, kar se tiče železnocestnih kril, do posameznih obrtnih zavodov morebiti kdaj izdelanih, o katerih bi državna uprava sodila, da jih je izdelati na javno korist.

§. 5. Družbi se je ob delu in krétanji dopuščene ceste držati tega, kar ustanavlja to dopustno pismo, ter tudi tega, kar vелеvajo semkaj meréči zakoni in ukazi [zlasti železnocestni dopustni zakon od 14. septembra 1854, železnocestni krétni red od 16. novembra 1851*), in pravilnik o dajanji znamenj od 16. junija 1872, Drž. zak. št. 80], ter zakonov in ukazov, kateri bi se v prihodnje utegnili razglasiti.

Še se zavezuje družba, v zimskem času skrbeti, da bodo vozovi za ljudi vseh razredov primerno zakurjeni ali ogreti.

§. 6. Pošto in pošne postavljenice po propisu §. 68 v oménjenem železnocestnem krétnem redu je zastonj voziti; potrebne vozé ali prostore zastonj nabavljati, a poštna uprava ima oblast, vozovlaku, kateri vsak dan odhaja od vsake končne postaje, določati ure, katere mu je odhajati, in kako hitro mu je sam in tja voziti.

Kolikorkrat poštna služba zahteva po več nego po en četverokolesen voz, družba od vsacega voza, kar jih več dadé, na miljo dobode odméne (odškodnine), en goldínar avstr. veljave.

Ako bi se poštni upravi zdelo na dopuščeni železnici vvésti ambulantno pošto, kakoršno druge avstrijske železnice že imajo, naj družba namesto četverokolesnih navadnih vozov v to potrebne četverokolesne, po zahtevanju pošne uprave dogotovljene pošne ambulantne vozove brez povračila napravi in vzdrži.

V opravljanje pošne službe na postajah, kjer je že ali se pozneje napravi poštni urad, je v železnocestnem poslopji zastonj dati primerno sobo in po eno prostorišče z dotičnimi pripravami; ako bi prišlo še večjih semkaj meréčih potreb, naj se ukrene poseben dogovor.

Dalje je družbi dolžnost, pošne poslatve — ki nimajo novčne vrednosti — in katerih ne spremlja noben poštni uradnik ali služabnik, na dotične postaje brez posebnega povračila odpravljati in ondi jih izročati.

Pisma, katera si o upravljanji železnice mej saboj pošilja železnocestno ravnateljstvo (upravno svetovalstvo) ter njemu pokorni organi ali ti organi mej saboj, smejo na dotičnih železnocestnih koséh odpravljati postavljenici železne ceste.

§. 7. Družba ima dolžnost, ob svojem trošku po zaukazu državnega telegrafskega zavoda toliko telegrafov, kolikor bode potrebno, brez posebnega povračila napeti. Dalje je družbi stražo nad napravljenim razvodílom sè svojim železnocestnim osebjem prevzeti brez posebnega plačila.

*) Drzavni zakonik iz leta 1852 št. 1.

A zato bode družba imela tudi pravico, žice (drat) železnocestnemu telegrafu pritrjevati na državnega telegrafa kole.

Železnični telegraf, če državna uprava zastran državnih poslaníc (depeš) drugače ne zapové, in zastran privatnih ničesar ne dogovori, rabi se edino za naznanila, ki se tičejo vožnje po železnici, in torej je ta poraba pod vplivom in nadzorom državne uprave.

§. 8. Gledé tarife za vožnjo ljudi in blaga in drugih rečí, glede pristranskih pristojbin, razredbe blaga in drugih določil za vožnjo bodo veljala določila na drugih železnicah te družbe v dopustnicah ustanovljena ter se železnice v §. 1 omenjene glede tarif sploh štejejo za celokupen del zdanih družbinih železnic ter naj se tudi prehod z železnice na železnico ima in šteje za naravnostno vožnjo.

Ako bi se pokazala potreba še bolj znižati voznino za ljudi in če bi družbi ne mogla, podeliti primernih zljajšil popotnim III. razreda, bode ona dolžna, po ukazu trgovinskega ministerstva vvesti IV. razred (voz za stoječe), v katerem se bode po devet krajcarjev od milje plačevalo.

§. 9. Ako bi avstrijska državnoželeznična družba kdaj utegnila dejanjsko zahtevati državno garancijo dodeljeno ji za stareje črte, bode dolžna za tu dopuščene nove črte pisati poseben račun, pri čemer se bode držati računskih načinov, v §. 20 dopustnice od 1. decembra 1866 (Drž. zak. št. 6 od 1. 1867) za dopolnilno omrežje ustanovljenih.

§. 10. Za tarife pri vojaških transportih in olajšila potujočim vojakom bodo veljala tudi za to železnico določila drugim črtam avstrijske državnoželeznične družbe ustanovljena.

Ta določila obsezajo tudi deželno brambovstvo obéh državnih polovic, tirolske deželne strelce, ne samo kadar potujejo ob državnem trošku, nego tudi pri službenem potovanji ob svojem trošku, k vajam in priglednim zborom, potem vojaško stražno krdelo c. kr. civilnih sodišč dunajskih, c. kr. žandarmstvo, ter po vojaški osnovano finančno in varnostno stražo.

Propis, veljaven za zdanje črte avstrijske državno-železnične družbe o prevažanju vojakov po železnicah naj se uporablja tudi na te železnice.

Družba se zavezuje, pristati isto tako za te železnice na dogovor, mej avstrijskim železnocestnimi upravami in mej železnocestnimi društvi ukrenen o nabavi in imetji opravnih rečí za vojaške Transporte in o vzajemnem pripomaganji z vozili ob večjih vojaških transportih, potem na organska določila in na služabni propis o bojnih železnocestnih oddelkih *), ter tudi na potlejšnji, 1. junija 1871 obveljavši dogovor **) o transportu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležeče prevažati ob troških vojaške blagajnice.

Tako je tudi dolžna pristati na dogovor, katerega je sè železnocestnimi društvi ukreniti o vzajemnem pripomaganji z osebjem ob velikih vojaških transportih.

Družba, kar se tiče oddajanja služeb doslužnim nižjim častnikom iz vojske, vojnega pomorstva in deželnega brambovstva, udajejo se določilom, kar jih na to méri v §. 38 vojne postave 1868. leta ***), in določilom, ki jih ima o zvrševanju tega paragrafa v moč vvedeni zakon od 19. aprila 1872 (Drž. zak. št. 60.)

*) Priklada k št. 148, v 42. kosu 1870. leta normalnih ukazov c. kr. vojnega ukaznika.

**) Normalni ukazi c. kr. vojnega ukaznika 1871. leta, 22. kos, št. 79.

***) Državni zakonik št. 151.

§. 11. Državni uradniki, postavljeni in služabniki, kateri po naročilu oblastva, čujočega nad upravo in kréтанjem železnih cest, ali kateri državnim koristim na obrambo vsled tega dopustila ali z dohodarstvenih ozirov železnico rabijo ter izkažejo naročilo tega oblastva, naj se s popotnim pratéžem (robo) vred vozijo brezplačno.

§. 12. Državna uprava ima pravico, ako bi po avstrijskem cesarstvu živež bil nenavadno drag, znižati mu vozaríno na polovico maksimalne cene.

§. 13. Družbi se tudi priteza pravica, napraviti délničarsko društvo in v dobitve potrebnih novcev izdati na prinesitelja ali na imena slovóče délnice in predstvene obligacije, katere se na avstrijskih borsah smejo prodajati in uradno zaznamenávati.

Ako se predstvene obligacije izdadé v tuji valuti, treba vsoto poočítiti tudi v avstrijski veljavi.

Dotične formularje treba, predno se izdado, položiti pred državno upravo, da jih potrdi.

§. 14. Družba se zavezuje, da bode izdatno podpirala napravo železnocestnih kril k rudnikom kopanega ogljija ležečim ob ti železnici da se povzdigne prodaja ogljija (pre-moga), oziroma da bode te železnice po dogovoru z udeleženci pod uvetom določne količine, ki se ima voziti, in nekega priklada k tarifi sama napravila, in trgovinskemu ministerstvu se pridržava odobriti, v katero mer ali gled in do kdaj naj se naredé te železnice.

Ako ne bi se dosegel dogovor z lepa, določí trgovinsko ministerstvo, pri čemer se bode gledalo na to, da bodo krilne železnice za gotovo nosile in dovolj za plačilo obresti in za razdolžbo na-nje potrošenega kapitala.

§. 15. Državna uprava ima pravico, uvéríti se, da so delo železne ceste ter tudi krétna oprava, posebno vozíla, po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodárjenje.

Komisar, katerega postavi državna uprava, tudi sme, kolikorkrat se mu zdí primerno, hoditi v seje upravnega odbora ter k občnim zborom, in ustavljati vse naredbe, kvarne državni koristi.

Družbi je dolžnost, od tu ustanovljenega nadzora nad podjetjem delanja z ozirom na opravila z njim združena v državno blagajnico plačevati povpréčno letno povračilo, kateremu državna uprava vsoto primerno določí z ozirom na dotično drugih avstrijskih železnic.

§. 16. Dopustna doba in z njo vred v §. 9 lit. b) železnocestnega dopustnega zakona izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja na devetdeset let, štejóč od dneva, katerega se prične vožnja po vsej dopuščeni železnocestni črti, in ko ta doba preteče, mine koncesija.

A dopustilo tudi izgubí moč, ako se ne bi dostal rok, v §. 3 ustanovljen zvršetku delanja in začetku vožnje, in bi se prestop roka ne mogel opravičiti ni v zmislu §. 11.^{6a}, za. lit. b) železnocestnega dopustnega zakona niti ne posebno s političnimi ali novčnimi krizami.

§. 17. Državna uprava si prihranja pravico, kadar mine trideseti let po tistem dnevi, ko se je izdalo dopustno pismo, da more vselej dopuščeno železnico odkupiti.

Da se določi odkupščina, seštejé se letni čisti dohodki, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti dohodki dveh najslabéjših let in povprečni čisti dohodek ostalih petih let se izračuni za podjetje.

Ta povprečna vsota, katera pa ne sme biti izpod pet odstotkov napravne glavnice v srebru, naj se potem družbi za letni dohodek (rento) plačuje z zlatim ali srebrnim denarjem v polletnih rokóvih, dokler mine ustanovljena dopustna doba.

Nikakor ne sme biti letnina manjša od čistega dohodka dobljenega v zadnjem gor omenjenih sedem let.

Država sme samo vse družbine železnice ob enem odkupiti, drugače ne.

§. 18. Ko mine dopustilo in tist dan, kadar mine, preide država brez vračila v neobremenjeno svojino in užitek dopuščene železnice, posebno tal, zemeljnih in umetelnih del, vse spodnje in vrhnje naprave železne ceste in vse nepremične pritekline, kakor so: kolodvori, nakladališča in razkladališča, vsa v železnocestno krétanje potrebna poslopja na odhajališčih in prihajališčih, stražarnice in nadzoróvalnice z vsemi opravami na stoječih mašinah in na vseh nepremičninah.

Kar se tiče premičnih stvari, kakor so: lokomotive, vozovi, premične mašine, orodje ter druge naprave in gradiva, kolikor so potrebne in dobre, dalje služiti krétanju, naj, kar se tiče cene, zastonj državi preide vse za dogovorjeno ceno ali če ena stran zahteva, po cenilu zvedenih mož, dobljenem kakor sodnji red veleová.

Ako to dopustilo mine, ter tudi, ako se odkupi železnica, družbi ostane svojína posebnih poslopij, kakor so: peči za koaks, apnénice, livnice, továrne (fabrike) mašinam ali družemu orodju, shranišča, doki in drugim stvarém, katere je sezidala ali si pridobila vsled pooblastila od državne uprave z izreenim pristavkom, da ne bodo pritekline železnici.

§. 19. Državni upravi se dalje prihranja pravica, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila po večkrat prelomile ali opustile dolžnosti, naložene v dopustnici ali v zakonih, poprijeti se naredeb, primernih zakonom, ter po okoljnostih, že predno dopustilu mine čas, izreči, da je dopustilo moč izgubilo.

Resno opominjáje vsacega, da ne dela proti določilom te dopustnice, in dovoljujóč družbi pravico, za izkazno kvaro (škodo) pred Našimi sodišči zahtevati odméne, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustnico ter nad vsem, kar se v njej ustanavlja.

V dokaz izdajemo to pismo, naudarjeno z Našim večjim pečatom, v Našem cesarstva glavnem in prestolnem mestu na Dunaji, štirnajstega dne meseca septembra, v letu po odrešenji sveta tisoč osem sto sedemdesetem in družem, Našega cesarjevanja četrtem in dvajsetem.

Franc Jožef s. r.

Auersperg s. r.

Banhans s. r.

Pretis s. r.

145.**Razglas ministerstva notranjih opravil od 15. oktobra 1872,**

da je minul dogovor med c. kr. avstrijsko in c. rusko vlado dne 8. novembra 1849 sklenen, o vračevanju (izganjanji) Izraelcev (Židov), kateri nimajo izkazov, kakor treba.

Po priobčilu c. in kr. ministerstva vnanjih opravil je c. in kr. vlada, obravnavši to stvar z dotičnimi ministerstvi obeh polovin avstrijsko-ogerske monarhije, dogovor med c. kr. avstrijsko vlado in c. rusko vlado dne 8. novembra 1849 (Drž. zak. št. 23) sklenen o izganjanji Izraelcev, ki nimajo pravšnih izkazil, kakor nasproten zdanjim rečene monarhije zakonom odpovedala ter je ta dogovor po privolitvi c. ruske vlade dani 15. oktobra 1872 izgubil svojo moč.

Lasser s. r.**146.****Ukaz pravosodnega ministerstva od 15. oktobra 1872,**

da se občine Rostoki, Petraše in Mariniče odkazejo v okoliš Visniškega okrajnega sodišča v vojvodini bukovinski.

Na podlogi §. ^a 2 postave od 11. junija 1868 (Drž. zak. št. 59) odločujejo se občine Rostoki, Petraše in Mariniče iz okoliša Putiljskega (Storoneškega) okrajnega sodišča ter se odkazujejo o okoliš Visniškega okrajnega sodišča.

Ta ukaz pride v moč 10. dne decembra meseca 1872.

Glaser s. r.**147.****Razglas finančnega ministerstva od 16. oktobra 1872,**

kako naj bodo po zdaj imenovani finančni komisarji, postavljeni za službo neposrednjih (direktnih) davkov na I. stopinji.

Po najvišji odloki od 7. oktobra 1872 naj se finančni komisarji, postavljeni za službo neposrednjih (direktnih) davkov na I. stopinji, v prihodnje imenujejo: „Davkovni nadzor-niki“, kar se tu oznanja z ozirom na razpis finančnega ministerstva od 12. oktobra 1869 (Drž. zak. št. 158).

Pretis s. r.

148.**Ukaz pravosodnega ministerstva od 18. oktobra 1872,**

o dobi, kdaj pride po Predarelskem v moč postava od 25. julija 1871 (Drž. zak. št. 76).

Postava od 25. julija 1871 (Drž. zak. št. 76), da je nekatere pravne posle treba beležniški (po notarji) napravljati, naj po Predarelskem začne veljati dne 1. januarja meseca 1873.

Glaser s. r.